

Od důlní dráhy k polním trolejbusům

Brdy, letitý vojenský prostor, jehož krásy jsme ještě donedávna obdivovali maximálně ve filmu *Obecná škola* či z vyprávění odvážnějších přátel ignorujících zákaz vstupu, se v roce 2016 staly chráněnou krajinnou oblastí a postupně se otevřely turistům. Punc jedinečnosti a neprostupnosti si dodnes trochu udržují, většina brdských zajímavostí je totiž přístupna pouze pěším a cyklistům a jejich zdolání vyžaduje o něco více než jen zaparkovat vůz u vyhlídky. V tom jsou Brdy mezi českými chráněnými oblastmi jedinečné. Jejich okolí navíc nabízí řadu technických památek. Cíl pro naši rubriku je to tedy jako stvořený.

Příbram

Vít Čepický | Foto: autor

Pohoří Brd se táhne prakticky od jihozápadního cípu Prahy až po Rokycany, vystihnout jejich rozmanitost jediným textem, respektive jediným výletem, není v lidských silách, a pokud ano, rozhodně není v silách mých. Tentokrát se tedy vydáváme do centrální oblasti Brd, kterou protne a hřeben překonáme spojnici mezi Příbramí a Rokycany přes vrch Tok.

Varianty jsou dvě, milovníci bicyklů jistě ocení spíše přibližně pětáctyřicetkilometrový přejezd kompletní trasy od nádraží k nádraží, pěším bych spíše doporučil utnout cestu již ve Strašicích, kde se nachází dopravní hřeb celého výletu a odkud je dobré autobusové spojení. Po necelých třiceti kilometrech v nohách jistě přijde sedadlo autobusu více než vhod.

Začínáme tedy v Příbrami na hlavním nádraží. Dostanete se sem rychlíkem Praha – Písek – České Budějovice, který většina milovníků dobrého čtiva identifikuje jako Švejka, staví zde rovněž osobní vlaky z Berouna do Blatné. Drážní fajnšmekři cestující o víkendů či ve svátek od hlavního města či Berouna ale těžko mohou pohrdnout spěšným vlakem Českých drah Cyklo Brdy (z Prahy hl. n. v 8:35), jež v sezoně mezi koncem března a října nabízí rozšířenou přepravu jízdních kol, netypickou soupravu a povětšinou i Bardotku v čele.

Příbramské kutání

Do Příbrami vlak dorazí v deset dopoledne, což stále znamená celý den před sebou. Ideální příležitost prozkoumat technické zajímavosti Příbrami – a že jich není málo. Přímo od cesty na zelené turistické značce leží jednotlivá zastavení Hornického skanzenu Březové hory. Nabídka zdejšího muzejního vyžití by vydala na samostatný výlet, a tak se zaměříme zejména na zajímavosti nám tematicky nejbližší.

V rámci prohlídky Prokopské štoly přístupné od dolu Anna se můžete svézt příbramským metrem. Tedy pokud to hodně nadneseme. V této dopravní štolě totiž funguje důlní vlak. Byť je současná trať torzem původní sítě a vozidla jsou upravena svému současnému účelu, i tak se jedná vskutku o atraktivní zážitek. V současnosti nás navíc poveze už pouze akumulátorová lokomotiva, pozornější návštěvník si ale jistě všimne zbytků po původním trakčním vedení pod stropem šachty.

Není to ovšem jediná technická zajímavost dolu Anna. Kromě skvělých příkladů průmyslové architektury, kterými

V dole Anna zaujme kromě důlního vláčku zejména původní parní důlní stroj.

Ševčinský důl prezentuje razicí stroje...

... i důlní vlaky na odvoz rubaniny.

je ostatně protkána celá Příbram a současník si může jen postesknout, že jsme na takovou kvalitu nedokázali navázat, zaujme též strojovna dolu s velkolepým parním těžním strojem z roku 1914. Prohlédnout si jej navíc může nejen ze všech stran, ale i zespodu. Krásná práce...

Nádherným příkladem hornické architektury je i nedaleký Ševčinský důl. Zdejší expozice je ještě rozsáhlejší – a i zde funguje důlní dráha. Téměř půlkilome-

trová trasa po příkladné rekonstrukci vede k Vojtěšské úpravně a zejména její trasování skrz vilovou čtvrt' je skutečně nevsední. Pokud předchozí drážka při troše imaginace mohla připomenout metro, tak zde se nevyhneme srovnání s tramvají. Kdo by to do Příbrami, třicetitisícového města v podhůří Brd, řekl...

Pokud by vás důlní program nečekaně uvrhl do stavu zíně ještě před výšlapem do Brd, je třeba právě v tuto chvíli zareago-

Důlní vláček vede štolou od dolu Anna k ústí jámy Prokop, jedné z nejhlubších jam ve střední Evropě.

vat a stočit bicykl či kroky k nedalekému Podlesí, kde si můžete požehnat ve stejnojmenném pivovaru. Ještě jedna stravovací možnost je pak v Orlově, ale dále se již musíte spolehnout na vlastní tornu.

Vzhůru do kopců

Z Orlova již ve velkém nabíráme výškové metry. V sedmi stech metrech můžeme doplnit vodu ve velmi pěkné a vydatné Pilské studánce, osvěžení se bude ostatně hodit, protože následuje další solidní výšlap pod vrchol Toků do poctivých osmi set padesáti metrů. Samotná kóta ale výhled nenabízí, takže na kole ani nemá příliš smysl samotný vrchol zdolávat.

Výrazně zajímavější je 794 metrů vysoký Houpák, pravé srdce Brd. Část bývalé dopadové plochy Jordán dodnes nezarostla lesem, a tak nabízí velmi pěkný výhled do širého okolí. Zejména ale zaujmou zkušební a cvičební realizace československého opevnění, z nichž je nejpůsobivější pěchotní srub Jordán.

Ač posetý nesčetnými památkami na střelbu, stále je výmluvným důkazem předválečného odhodlání, které nikdy nemohlo být naplněno. Mimochodem, pokud vám, přestože jste zdejší kraj nikdy nenavštívili, bude místo povědomé, smysly vás nešálí – právě zde odpaloval tatínek Edy Součka z Obecné školy obávaný Panzerfaust. „Skupina A – k zemi!“

Po dostatečném nabrání sil vzhůru dolů, dopravní hřeb výletu čeká. Gratulovat si nyní bude ten, kdož zvolil kolo, jelikož sjezd tří set výškových metrů zvládne zakrátko a odpočatý stane ve Strašicích. Na jejich okrajích se dá tušit těleso Strousbergovy železnice, původně velkoryse plánované sítě drah v Podbrdsku, které měly spojit průmyslové podniky v širém okolí od Zbirohu přes Strašice až po Mirošov. Přestože se téměř celou síť podařilo postavit, skutečného pouze čtyřletého provozu (1871 – 1875) se dočkal pouze izolovaný úsek spojující strašické železárně a nákladíště železné rudy v Horním Zaječově. Po krachu barona Henryho Bethelema von Strousberga však byl úsek snesen a celý projekt upadl téměř do zapomnění.

Nejkratší trolejbusová dráha

Strašice ale o dráhu nepřišly. V areálu tamějšího Muzea dopravy se nachází patrně nejkratší tuzemská trolejbusová dráha, díky které mohou zdejší muzejní trolejbusy vyrazit alespoň na pár metrů z vrat haly muzea k bráně areálu. Trasa to není dlouhá, ale i tak dává návštěvníkovi možnost vidět tamější exponáty oživlé a alespoň částečně v pohybu.

A že je na co koukat! Tamější hala je plná unikátů – vidět zde můžete bývalý

Autobus Karosa ŠL 11 původem z Plzně.

Tramvaj Škoda 03T (Astra).

Trolejbus Škoda 14Tr vlastní silou vyjel po krátké trati ze strašické muzejní haly k polím u hlavní brány.

včelín v podobě neprovozní Škody 7Tr, která zahajovala provoz v Mariánských Lázních, Škodu 9Tr v náleзовém stavu, pojízdné trolejbusy 14Tr, 15Tr, unikátního zástupce pokusu o unifikaci trolejbusů Škoda a autobusů Karosa v podobě jednoho ze tří prototypů Škody 17Tr, první český nízkopodlažní trolejbus 21Tr – a zástupce až ze zámoří, Škodu 14TrE původem z Daytonu.

Díky tramvajím pak nechybí ani vozidla kolejová. Hned u vstupu vás přivítá zástupce prvních škodoväckých tramvajů, tedy Astra 03T, chybět nemůže ani Tatra T3, poněkud vzdálenější historii pak připomíná skříň tramvaje Křižík-Brožík původně z roku 1899, jež později sloužila jako vlečný vůz, do jehož podoby je prozatím opravena. Najdete zde ale i řadu autobusů od populárního ertáka po sed-

Otevírací dny muzea

- 10. června – Strašická muzejní noc
- 24. a 25. června – II. Víkend otevřených vrat se zaměřením na vozidla el. trakce
- 8. a 9. července – III. Víkend otevřených vrat – víkend s plzeňskými autobusy
- 29. a 30. července – IV. Víkend otevřených vrat
- 12. a 13. srpna – V. Víkend otevřených vrat
- 9. a 10. září – VI. Víkend otevřených vrat
- 7. a 8. října – VII. Víkend otevřených vrat, zakončení sezony
- 29. října – Mimořádný den otevřených vrat ke vzniku ČSR (za příznivého počasí)

Více na skodabuskclub.cz

CESTOPIS

Vodní hamr v půvabné vsi Dobřív.

mistovkové Karosy či nízkopodlažní autobus Škoda 21Ab. A sbírku brzy doplní i první vlak v podobě „místního“ motorového vozu 810.368, který poslouží jako přednášková místnost a zázemí pro modelové kolejiště.

Pěší turista po prohlídce muzea sedne do autobusu již ve Strašicích, cyklista ale před sebou má ještě závěrečný kus cesty do Rokycan. Minout by neměl rekonstruovaný vodní hamr v Dobřívi, konkrétně pod Huťským rybníkem, jehož okolí, jakož i většina vesnické památkové zóny Dobřívi, stojí za vidění.

Do Rokycan je to již jen kousek. Cestu podél říčky Klabavy si lze zpříjemnit ještě návštěvou malého koupaliště v Kamenném Újezdu u železniční zastávky, příjemné svlažení však nabídne i městské koupaliště přímo v bývalém okresním městě. Cestou na nádraží si zaslouží krátkou návštěvu též střed Rokycan chráněný jako městská památková zóna.

Výhodou je výborné vlakové spojení z Rokycan do všech směrů, které dává cykloturistovi bohaté možnosti mávnout nad nejbližším spojem rukou a ještě o chvíli protáhnout výlet. Kromě Plzně jste odsud zanedlouho osobákem v Berouně (50 minut), rychlík do Prahy jede hodinu a čtvrt. To je za pár. A pak že to vlakem nejde... 🕒

V Rokycanech se setkává reg. doprava s rychlíkovou.

← Bývalá dopadová plocha Jordán je dnes jednou z nejpůvabnějších částí Brd.